

Foto: Thijs Harmsen
voor ANP Foto

Via het uitdaagrecht kunnen inwoners of maatschappelijke partijen het waterschap verzoeken om de uitvoering van een taak over te nemen of aan te sturen

Participatie is kwestie van langere adem

Ontdek de kansen van het uitdaagrecht

Waterschappen krijgen steeds meer te maken met initiatieven van maatschappelijke organisaties en inwoners die zelf invulling willen geven aan onderdelen van het waterbeheer, zoals het beheer van watergangen. Het uitdaagrecht is een kans om hen een rol te geven bij de invulling van het waterbeheer. Maar waterschappen en de samenleving moeten de kansen van dit participatie-instrument nog ontdekken.

Via het uitdaagrecht kunnen inwoners of maatschappelijke partijen het waterschap verzoeken om de uitvoering van een taak over te nemen of aan te sturen, al dan niet met bijbehorend budget. Met dit verzoek wordt het waterschap dus uitgedaagd. De initiatiefnemers geven aan of en hoe zij het werk beter, goedkoper en/of met

meer maatschappelijk draagvlak kunnen uitvoeren, in vergelijking met de reguliere aanpak door een waterschap. Bij het

'In de praktijk zijn waterschappen al bezig met het uitdaagrecht'

uitdaagrecht gaat het om waterschapstaken die al in beleid of in de begroting zijn vastgelegd.

Op 26 oktober 2023 is het Wetsvoorstel Versterking participatie op decentraal niveau in de eerste Kamer aangenomen. Dit voorstel heeft onder andere tot doel om het uitdaagrecht op te nemen in de Waterschapswet en zo betrokkenen uit de samenleving de kans te geven om een taak van het waterschap over te nemen. In de praktijk zijn vele gemeenten, waterschappen en provincies al bezig met het uitdaagrecht. Het wetsvoorstel is dus een juridische verankering van een praktijk die al aan het ontstaan is.

Voorbeelden

In Gouda houdt een bewonersinitiatief smalle watergangen schoon door op sup-

planken het vuil uit het water te vissen. Eenzelfde soort initiatief is gaande in de omgeving van Heerenveen. In Zutphen beheren bewoners voortaan zelf de jachthaven. De bewoners zijn verantwoordelijk voor het kleine onderhoud zodat boten veilig kunnen aanmeren. Ook innen zij het liggeld en houden zij de haven netjes door het verwijderen van zwerfvuil. Het bewonersinitiatief ontstond toen een nieuwe beheerder gezocht werd voor de haven: 'We hebben als bewoners belang bij een mooie jachthaven. Dan kunnen we het beheer dus net zo goed zelf gaan doen.' In Zuidoost-Drenthe hebben Landshapsbeheer en de Natuurwerkgroep de gemeente Emmen uitgedaagd voor een beter ecologisch beheer van de oevers van vaarten en watergangen. Daarbij zijn ook de provincie Drenthe en waterschap Vechtstromen betrokken geraakt, omdat het onderhoud door de drie overheden wordt uitgevoerd.

Natuur mei de Mienskip

Er is ook een uitdaagrechtinitiatief met een grote omvang en investeringen van 80 miljoen euro. In Friesland hebben agrariërs en natuur- en milieuorganisaties het uitdaagrecht benut voor een vernieuwende aanpak om natuur- en waterdoelen in de provincie te realiseren: Natuur mei de Mienskip (Natuur met de samenleving). De initiatiefnemers zijn LTO-Noord, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Kollektivenberied Fryslân, Friese Milieu Federatie, Collectief Particuliere Natuurbeheerders, Feriening Biologyske Boeren Fryslân en Het Friesch Grondbezit.

Uitdaagrecht in de praktijk

In de praktijk verloopt een uitdaagrecht-initiatief vaak via de volgende stappen:

1. Initiatiefnemers hebben een idee om een bestaande taak van het waterschap over te nemen, of willen dit in samenwerking met het waterschap gaan uitvoeren.
2. De initiatiefnemers kijken of zij draagvlak hebben bij betrokkenen/belanghebbenden.
3. Initiatiefnemers stappen naar het waterschap voor overleg over hun idee.
4. Als het idee kansrijk is, werken de initiatiefnemers hun voorstel verder uit, en het waterschap geeft hiervoor de benodigde informatie. De initiatiefnemers letten op het draagvlak in de samenleving en dienen vervolgens hun voorstel in.
5. Het waterschap besluit over het voorstel.
6. Bij instemming maken initiatiefnemers en waterschap vervolgens afspraken over de activiteiten, over budgetten die overgedragen worden, over de periode van uitvoering en over de onderlinge afstemming.
7. De initiatiefnemers gaan aan de slag.

Hun voorstel is overgenomen door de provincie Friesland en ook wetterskip Fryslân is erbij betrokken. Het gaat om onder meer de gezamenlijke ontwikkeling van circa 1000 hectare natuur in combinatie met het realiseren van waterdoelen en verbetering van de landbouwstructuur. Daarbij kunnen ook agrariërs, bewoners en anderen eind-beheerders worden van natuur (naast de reguliere terreinbeherende organisaties). Voor het wetterskip Fryslân is Natuur mei de Mienskip van belang om de doelen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) te halen.

Open houding

Uitdaagrecht is een kans voor een grotere betrokkenheid van bewoners en maatschappelijke organisaties bij het waterbeleid en bij het waterbeheer. De ontwikkeling en toepassing ervan zijn een zaak van langere adem, omdat waterschap en samenleving de kansen van dit participatie-instrument nog moeten gaan ontdekken. Het is een reis die begint met een eerste stap: een open houding van het waterschapsbestuur om ruimte te bieden voor nieuwe ideeën met maatschappelijk draagvlak en de initiatiefnemers de kans te geven die uit te voeren. Het uitdaagrecht biedt hiervoor een gestructureerde aanpak.

Thijs Harmsen is procesmanager van het Kennisnetwerk participatie en uitdaagrecht.

'De reis begint met een open houding van het waterschapsbestuur'

Advertentie

MEETINSTRUMENTATIE

LI-COR - LI-710 verdampingssensor

Toepassingsgebieden

- Irrigatie management
- Weerstations
- Water budgettering
- Droogte monitoring

De directe meting van verdamping wordt niet vaak op grote schaal uitgevoerd vanwege de kosten en complexiteit van de meetmethoden. Indirecte methoden zijn gebaseerd op schattingen op basis van gewascoëfficiënten en referentie- of potentiële verdampingstranspiratie, wat tot onzekerheden leidt.

De LI-710 meet de werkelijke verdampingstranspiratie - waterdamp die uit het veld in de atmosfeer komt - zonder de noodzaak van gewascoëfficiënten!

Features:
SDI12 uitgang, geen kalibratie noodzakelijk, laag stroomverbruik voor batterij toepassingen, directe meting van waterdamp, hoge kwaliteit, eenvoudige montage, nagenoeg geen onderhoud!

voor meer informatie : tel. 0174 272330 - www.catec.nl - info@catec.nl